

MYSCOWA

Jeśli trafisz do Myscowej przypadkiem, pewnie zwrócisz uwagę na jej piękne położenie oraz wszechobecne krowy pasące się na łąkach. Jeśli będziesz szukać informacji na jej temat w mediach, najprawdopodobniej przeczytasz o napięciu związanym z planowaną od lat 60. XX w. budową zapory na Wisłocę, która miałaby spowodować całkowite zalanie miejscowości. Jeśli zajrzysz do opisu w przewodnikach, dowiesz się zapewne o łemkowskiej historii wsi, cerkwi i cmentarzu.

To wszystko prawda, ale można tu znaleźć o wiele więcej fascynujących opowieści. W projekcie „Odnajdziemy się na mapie Myscowej” zebrałmy je, rozmawiając z mieszkańcami miejscowości, aby stworzyć mapę, którą trzymasz w ręku.

Myscowa (Мисцова) jest starą, ponadsześćsetletnią miejscowością, jej nazwa w najdawniejszych dokumentach została zapisana jako Mylcowa. Według językoznawców prawdopodobnie wywodzi się ona od imienia Myślec, które mógł nosić założyciel lub pierwszy właściciel wsi. W XV w. miejscowość nazywano też Wołoska Wieś. W dwudziestoleciu międzywojennym była nie tylko największą wsią w okolicy, ale też jedną z największych na całej Łemkowszczyźnie. Mieszkało w niej wówczas ponad 1200 osób, z których zdecydowaną większość stanowili Łemkowie, byli to także nieliczni Polacy, Żydzi oraz Romowie.

II wojna światowa przyniosła szereg dramatycznych wydarzeń. W Myscowej powstał wówczas oddział oddolnej, łemkowskiej partyzantki „Borcy za swobodą”, a pod koniec 1944 r. przez okoliczne wzgórza przebiegał front. Część mieszkańców wsi zginęła w czasie wojny, jednak większość wyjechała w latach 1944–1946 do ówczesnej Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Radzieckiej w ramach tzw. umowy o wzajemnej wymianie ludności, podpisanej przez komunistyczne rządy Polski i USRR. Na jej mocy Łemkowie, uznani przez polskie władze za Ukraińców, byli początkowo zachęceni, a później zmuszani do wyjazdu za wyznaczoną na nowo wschodnią granicę. Nieliczni, którzy pozostali w Myscowej, w 1947 r. w ramach akcji „Wisła” zostali przymusowo przesiedleni na tzw. Ziemię Odzyskaną, w okolice Legnicy i Lubina. Wiele domów zostało rozebranych i przeniesionych do okolicznych miejscowości, a pozostałe zasiedlili ludzie ze zniszczonej Huty Polańskiej oraz sąsiednich Kątów.

Powojenna historia Myscowej toczy się w cieniu wciąż nieopustawiającej, choć zapowiadanej od lat 60. zapory na Wisłocę. Z powodu decyzji o jej stworzeniu mieszkańcy wsi w latach 70. nie dostawali pozwoleń na budowę ani przydziałów materiałów, rozwój miejscowości wyhamował. W kolejnych latach pomysł zapory regularnie poruczał, a mieszkańcy przyzwyczaili się do życia w niepełności. Gdy piszemy te słowa w 2023 r., dalszy los Myscowej wciąż nie jest znany. Mimo tego po 2000 r. we wsi rozwinęła się ekologiczna hodowla krow, a z miejscowością związały się na stałe nowe osoby przybyłe tu z różnych części kraju.

Ślady wspomnianych wydarzeń i kolejnych okresów w dziejach Myscowej odnajdziesz, spacerując po wsi i jej okolicach, w czym pomoże Ci nasza mapa. Zachęcamy do odkrywania tej miejscowości, aby zobaczyć, jak wiele opowieści można usłyszeć od jej mieszkańek i mieszkańców oraz co możemy stracić, jeśli zostanie zalana.

WOLA	przysiółek	bród
DIE	przestrzeń (las, łąka)	kładka / łąka
las mieszański	ślady dawnego gospodarstwa (4)	chłuba (8)
szczyt górski	chłuba (8)	wiatka turystyczna
granica Magurskiego Parku Narodowego	wiata turystyczna	miejsce noclegowe
Główny Szlak Beskidzki im. Kazimierza Sosnowskiego	miejsce noclegowe	PTSM schronisko PTSM
droga asfaltowa	PTSM schronisko PTSM	parking
droga gruntowa	parking	przystanek autobusowy
Wisłoka	przystanek autobusowy	sołtyska
potok	sołtyska	krzyż drewniany
stau	krzyż drewniany	m. po
źródło	m. po	d. dawny
kąpielisko	d. dawny	

